

"ומל ה" רמז על מצות מילה א'ת ל'בבך ו'את ל'בב ראשי תיבות אלול

(לרגל לידת הנכד של עט"ר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
אצל בנו הרה"צ כש"ת רבי אהרן מרדכי שליט"א)

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

נבוכים" (חלק ג פרק מט) טעם למצות מילה, כדי להחליש כח התאוה שבא מצד היצר הרע: "כי בהסרת הערלה תחליש האבר, ויתמעט על ידי זה התאוה היתירה על הצורך, היות מסתפקים רק בהכרחי מבלי מותרות".

אמנם הרמב"ן (בראשית יז ט) מפרש הטעם, כי אות ברית היא כאות שבת להוספת הקדושה באדם. והכריע בעל "עקידת יצחק" (מאמר יח) כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, שיש במצות מילה שני הענינים גם יחד: א) להחליש כח היצר בבחינת "סור מרע". ב) להוסיף קדושה על איש ישראל בבחינת "עשה טוב".

ב"ילקוט אליעזר" (ערך מילה אות א) מפרש בזה כמין חומר מאמר הגמרא (נדריים לב.): "אמר רב יהודה אמר רב, בשעה שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים, אחזתו רעה אמר שמא יש בי דבר מגונה, כיון שאמר לו (שם) ואתנה בריתי ביני ובינך נתקרה דעתו".

הביאור בזה, כי כשנצטוו אברהם אבינו על מצות מילה היה בן תשעים ותשע שנים, וכבר עמד ברוב הנסיונות והכניע את היצר הרע, כמאמרם (ב"ב יז): "שלשה לא שלט בהן יצר הרע, ואלו הן אברהם יצחק ויעקב". והנה כשאמר לו הקב"ה: "התהלך לפני והיה תמים", חשב בתחילה שטעם המצוה הוא כדברי הרמב"ם כדי להחליש את כח היצר.

לפיכך "אחזתו רעה אמר שמא יש בי דבר מגונה", כי אם אין בו דבר מגונה מדוע צוהו ה' למול את עצמו כדי להחליש את כח היצר, "כיון שאמר לו ואתנה בריתי ביני ובינך", הבין מזה שתכלית מצות מילה היא לא רק בסור מרע להחליש היצר, אלא גם כטעם הרמב"ן בבחינת עשה טוב להרבות תוספת קדושה ולכן "נתקרה דעתו".

מילה בבחינת סור מרע פריעה בבחינת עשה טוב

בענין זה מצינו דברים נפלאים ב"בית הלוי" (פרשת לך לך ד"ה התהלך לפני), ונביא מעט מדבריו המתוקים:

"הנה בעיקר מצות מילה חקרו הראשונים ז"ל, אם הוא בגדר הסרת החסרון, דהערלה הוא מום באדם הישראלי ובמילה מפרידים את החסרון ממנו, או אם הוא הוספת מעלה וקדושה, וכמו כל מצות עשה שהם בקום ועשה, שהם להוסיף מעלה וקדושה לאומה הישראלית. ובאמת דיש בה הני שני ענינים אלו יחד, וכמו שכתב בעל העקידה ז"ל בפרשה זו.

וראייתו ברורה מהא דאיתא במשנה מסכת נדרים (דף לא:): מאוסה היא הערלה כו' שנתגנו בה הכותים, שנאמר (ירמיה ט כה) כי כל הגוים ערלים, הרי דהיא מום ודבר המאוס עד דמגנים בה לכותים. עוד איתא שם במשנה, גדולה היא

אבודרהם: חודש אלול רמוז בפסוק:
"ומל ה' אלקיך א'ת ל'בבך ו'את ל'בב ראשי תיבות אלול
רבתינו הקדושים מבעלזא זי"ע: העבודה באלול
בבחינת סור מרע, העבודה בתשרי בבחינת עשה טוב
מדוע תקנו חז"ל לברך שתי ברכות על המילה:
א) "על המילה", ב) "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו"
ביאור דברי התיקוני זוהר: מ"י יעל"ה לניו ה'שמימ'ה
ראשי תיבות מילה וסופי תיבות השם הוי"ה

את ה' בבחינת "ועשה טוב" לקיים המצוות בטהרת הלב.

ענין זה מתאים להפליא עם מה שהביא ב"סידורו של שבת" (חלק א שורש א ענף ג) בשם מופת הדור הרה"ק רבי ישעיה מדינוויץ זצ"ל לפרש מאמרם (קידושין יג.): "כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק עמהן". וביאר הכוונה בדרך רמז, כי "גיטין" רומז על סור מרע שמגרש את הרע ונותן גט כריתות ליצר הרע, ואילו "קידושין" רומז על עשה טוב שמקדש את עצמו.

והנה צריך להקדים "גיטין" - לגרש את הרע, לפני שעוסקים בעניני "קידושין" לקדש עצמו במצוות ומעשים טובים, אבל "כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין", שאינו יודע להקדים סור מרע לפני עשה טוב, "לא יהא לו עסק עמהן", יותר טוב שלא יעסוק בתורה ככתוב (תהלים נ טז): "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך".

וזהו שהביא ב"זרע קודש" להרה"ק מראפשיץ זי"ע (פרשת כי תצא ופרשת כי תבא) בשם אביו הרה"ק ר' מענדל מליסק זי"ע, לפרש הפסוק (תהלים קכז ב): "שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת". דהנה בגמרא ופוסקים מכונה "סור מרע" בלשון: "שב ואל תעשה", ואילו "עשה טוב" מכונה בלשון: "קום ועשה". וזהו הפירוש: "שוא לכם משכימי קום", אותם המקדימים את ה"קום ועשה" בקיום המצוות, "מאחרי שבת" ומאחרים את ה"שב ואל תעשה", הם עובדים עבודת שוא כיון שאינם מקיימים המצוות בטהרת הלב.

מצות מילה הסרת הערלה והוספת קדושה

והנה יש להביא ראיה ברורה כי צריך להקדים סור מרע לפני עשה טוב ממצות מילה, על פי מה שכתב הרמב"ם ב"מורה

והנה כתב ב"ראשית חכמה" (שער התשובה פ"ב) כי החוטא צריך לשוב בתשובה טרם שניגש לקיים המצוות, שאם לא כן הרי הוא בבחינת בעל מום שאינו ראוי לעבוד עבודת הקודש, כמו שכתוב (ויקרא כא יז): "איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם אלקיו".

והביאור בזה על פי המבואר בזוהר הקדוש (פרשת וישלח קע:), שהקב"ה נתן לנו רמ"ח מצוות עשה כדי לתקן רמ"ח אברים ושס"ה לא תעשה כדי לתקן שס"ה גידין, נמצא כי החוטא שנמנע לקיים אחת מרמ"ח מצוות עשה, או שעבר ח"ו על אחת משס"ה לא תעשה, פוגם באחד מאבריו או גידיו שכנגד המצוה ההיא, והרי הוא בבחינת בעל מום שאסור לו לעבוד עבודת הקודש.

ואם בכל המצוות צריך לשוב בתשובה לפני שמקיים המצוה, על אחת כמה וכמה בחודש תשרי שהוא תקיף בכל כך הרבה מצוות, אסור לגשת אל הקודש כל זמן שהוא מלוכלך בעוונותיו, על כן הקדים הקב"ה לתת לנו ברוב רחמינו וחסדיו חודש אלול שהוא חודש של תשובה, ובחודש זה יכול כל אחד מישראל להתרצות לפני הקב"ה בתשובה, ועל ידי זה נוכל בחודש תשרי לעבוד עבודת הקודש ולקיים כל המצוות בטהרת הלב.

חודש אלול "סור מרע" חודש תשרי "ועשה טוב"

נמצינו למדים מדבריהם הקדושים, כי העבודה באלול ותשרי הוא על דרך שכתוב (תהלים לד יג): "סור מרע ועשה טוב". הרי מבואר שצריך להקדים "סור מרע" להתרחץ מכל העוונות, ורק אחר כך לקיים "ועשה טוב" לעסוק במצוות ומעשים טובים, על כן בחודש אלול אנו עוסקים בתשובה בבחינת "סור מרע", לתקן את כל אשר פגמנו, ואחר כך בחודש תשרי שהוא תקיף במצוות אנו עובדים

ידוע ומפורסם מה שכתבו ה"אבודרהם" (סדר תפלת ראש השנה) ו"בעל הטורים" (פרשת נצבים), כי חודש אלול רמוז בפסוק (דברים לו): "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך" - א'ת ל'בבך ו'את ל'בב ראשי תיבות אלול. והנה מלשון הכתוב: "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך", משמע שיש קשר בין מצות מילה לחודש אלול הרמוז בפסוק זה, הנה כי כן ראוי להתבונן מהו הקשר ביניהם.

נקדים לבאר כמה ענינים במצות מילה, וזה יצא ראשון מה ששינו בגמרא (שבת קלז:): "תנו רבנן המל אומר, אשר קדשנו במצוותיו וצונו על המילה, אבי הבן אומר, אשר קדשנו במצוותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, העומדים אומרים, כשם שנכנס לברית כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים".

וצריך ביאור: א) מדוע תקנו לברך על מצות מילה שתי ברכות: "על המילה", וגם "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו". וכבר עמד על כך הב"ח (יו"ד סימן רסה סעיף ג) ודברי תורה כפטיש יפוצץ סלע. ב) ראוי לבאר הסמיכות כי אחרי שמברכים שתי הברכות על המילה, אומרים העומדים: "כשם שנכנס לברית כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים".

עוד ראוי להתבונן במה שמצינו בתיקוני זוהר (הקדמה ב:): רמז על מצות מילה, הביאו "בעל הטורים" (פרשת נצבים) בפסוק (דברים ל יב): "מ"י יעל"ה לניו ה'שמימ'ה - ראשי תיבות מילה וסופי תיבות שם הוי"ה. וצריך להבין מהו הקשר בין מצות מילה להשם הוי"ה ברוך הוא.

באלול צריך לטהר עצמו לתשרי שהוא תקיף במצוות

פתח דברינו יאיר לבאר הקשר בין מצות מילה לחודש אלול בפסוק: "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך", על פי מנהג רבותינו הקדושים מבעלזא זי"ע לומר בשבתות של חודש אלול, הטעם שנתן לנו הקב"ה ברוב רחמינו וחסדיו שני חדשים בשנה - חודש אלול וחודש תשרי, לעסוק בהם במיוחד בתשובה ומעשים טובים.

וביאר דברי קדשם על פי מה שכתוב (מלכים א ח ב): "ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האיתנים בחג הוא החודש השביעי". מבואר מזה כי חודש תשרי נקרא "ירח האיתנים", ומפרש בגמרא (ר"ה יא.) הטעם לפי שיתר רבי אליעזר שבתשרי נברא העולם ובתשרי נולדו האבות: "ירח שנולדו בו איתני עולם". ומקשה בגמרא לפי שיטת רבי יהושע שבניסן נברא העולם ובניסן נולדו האבות, מדוע נקרא תשרי: "ירח האיתנים", ומתרץ: "דתקיף במצוות". כלומר שיש בו הרבה מצוות, ופירש רש"י: "שופר, יום הכיפורים וסוכה, לולב, וערבה, וניסוך המים".

מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות כו', הרי דהוא עוד הוספת מעלה לישראל וגדולה היא.

וזהו שאמר הכתוב, התהלך לפני והיה תמים ואתנה בריתי, אמר לו שני דברים, דמשמעותו של תמים הוא בלא מום, ואמר לו שבמילה יוסר ממנו המום של הערלה וטומאתה ויהיה תמים, ואמר עוד ואתנה בריתי ביני וביניכם, דעל ידה יתוסף להם עוד קדושה ומעלה, דבה יהיה כריתת ברית בין האומה ובין ה' יתברך שמו, והוא הוספת קדושה".

בדרך זו הוא מוסיף לבאר, כי זהו ענין מצות מילה ומצות פריעה, כי מצות מילה שהיא הסרת הערלה היא בבחינת "סור מרע" להחליש כח היצר, ואילו הפריעה שהיא הסרת העור לצדדים כדי לגלות את האות ברית קודש, היא בבחינת "עשה טוב" לגלות הקדושה באדם, ובלשון קדשו:

"והנראה דנוכל לומר, דהני שני בחינות הם בחיתוך ופריעה, דהחיתוך הוא הסרת מעליו הערלה, ובזה מוציא עצמו מכלל הכותים שנקראו ערלים, כי כל הגוים ערלים, ובחיתוך הוא מבדיל עצמו מהם, ואחר כך באה הפריעה, והוא לאות ברית קודש, להתקשר ולהתקדש בקדושת ישראל להיות עם אחד, ועל זה אנחנו מברכים בברכות המילה, וצאצאיו חתם באות ברית קודש, דהחותם של הברית באה על ידי הפריעה".

שתי ברכות במצות מילה כנגד סור מרע ועשה טוב

הרי לנו הוכחה ברורה ממצות מילה, שמקדימים הסרת הערלה בבחינת "סור מרע", ואחר כך מקיימים מצות פריעה בבחינת "עשה טוב". ויש לבאר בזה המשנה (שבת קלז:): "מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל". כי תכלית בריאת האדם היא שיקיים המצוות בקום ועשה, כי אם משום סור מרע לבד, הרי גם לפני שנברא לא היה עובר על שום לא תעשה, ולכן מל ולא פרע שזהו בבחינת סור מרע בלי קיום המצוות, הרי זה כאילו לא מל כי אין בזה שום תועלת.

מעתה יומתק להבין מה שתקנו חכמינו לברך ב' ברכות על מצות מילה, כי מה שתקנו ברכה ראשונה: "אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה", הוא כנגד טעם הרמב"ם כדי להחליש את כח היצר הרע, ועל זה יצדק לשון מילה ככתוב (דברים יז): "ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד". וכן בפסוק שלפנינו: "ומל ה' את לבבך ואת לבב זרעך".

אולם מה שתקנו ברכה שניה: "אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", הוא כנגד טעם הרמב"ן כדי להוסיף קדושה בהיותו נושא עליו את חותם המלך, ועל זה יוצדק לשון: "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", כמו שנתבאר כי מה שנצטווה אברהם אבינו על המילה בהיותו בן תשעים ותשע שנים, לא היה רק כדי להוסיף קדושה על קדושתו. וזהו גם כן הטעם שמברכים תחילה "על המילה" שהיא בבחינת סור מרע, ואחר כך מברכים: "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו" שהיא בבחינת עשה טוב.

הנה כי כן ירווח לנו להבין הסמיכות בגמרא: "תנו רבנן המל אומר, אשר קדשנו במצותותיו וצונו על המילה", ברכה זו על המילה היא כטעם הרמב"ם על החלשת כח היצר הרע בבחינת סור מרע, "אבי הבן אומר, אשר קדשנו במצותותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", ברכה זו היא כטעם הרמב"ן על הוספת קדושה בבחינת עשה טוב.

"העומדים אומרים, כשם שנכנס לברית כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים", פירוש העומדים מוסיפים על שתי הברכות שהיו בבחינת סור מרע ועשה טוב: "כשם שנכנס לברית" בהקדמת סור מרע לפני עשה

טוב, "כן יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים" בהקדמת סור מרע לעשה טוב, שלא יעסוק בתורה טרם שתיקן בסור מרע, כדי שלא יהיה ח"ו בבחינת: "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי".

כיון שבאנו לידי כך יאיר לנו להבין, מה שבחר הקב"ה לקשר בין מצות מילה לחודש אלול בפסוק: "ומל ה' אלקיך א'ת ל'בבך ו'את ל'בב" ראשי תיבות אלול, כדי ללמדנו כי כמו שמצינו במצות מילה שצריך להקדים סור מרע לפני עשה טוב, כן תכלית העבודה

מתקיימת, וכל הקודם חכמתו ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת... ובגין דא אקדימו שס"ה לא תעשה דאינון דחילו, לרמ"ח פקודין דאינון רחימו, הדא הוא דכתיב זה שמי לעלם וכו', שמי עם י"ק שס"ה, זכרי עם ו"ק רמ"ח".

והנה ב"פרדס רמונים" להמקובל האלקי הרמ"ק (שער כ פ"א) מביא דברי התיקונים, והוא מוסיף על כך: "ולפיכך צריך להקדים יראה שהוא לא תעשה למצות עשה, שנאמר סור מרע ועשה טוב". הרי לנו דברים ברורים

<p>רמב"ם: מצות מילה כדי להחליש את הכח של היצר הרע, רמב"ן: מצות מילה כדי להוסיף קדושה</p>
<p>בית הלוי: מצות מילה הסרת הערלה בבחינת סור מרע, מצות פריעה גילוי ברית קודש בבחינת עשה טוב</p>
<p>תקוני זוהר: י"ה עם שמ"י בגימטריא שס"ה לא תעשה, ו"ה עם זכר"י בגימטריא רמ"ח מצוות עשה</p>
<p>הקב"ה הקדים בשמו ב' אותיות י"ה לפני ב' אותיות ו"ה, ללמדנו שצריך להקדים סור מרע לעשה טוב</p>

כי מה שהקדים הקב"ה י"ה שורש הלא תעשה לפני ו"ה שורש המצוות עשה, הוא בבחינת סור מרע ועשה טוב.

עביר"ה היא עבר י"ה מצו"ה יש בה ו"ה

בדרך זו יפתח לנו פתח להבין מה שכתב ב"מאור עינים" (פרשת בראשית דף יג: ד"ה ולכך ארז"ל), כי **עביר"ה** היא אותיות **עבר י"ה**, ואילו בתיבת **מצו"ה** יש אותיות ו"ה בהתגלות (כי ב' אותיות **מ"צ** הם י"ה בא"ת ב"ש]. ולפי האמור הביאור בזה, כי כאשר אדם עובר ח"ו על אחת ממצוות לא תעשה, הרי הוא פוגם באותיות י"ה שבהן תלויות כל שס"ה לא תעשה, ולכן **עביר"ה** היא אותיות **עבר י"ה**, וכאשר הוא מקיים מצות עשה הרי הוא מייחד אותיות ו"ה, שבהן תלויות כל רמ"ח מצוות עשה.

יומתק לפרש בזה מאמר דוד המלך (תהלים כה יא): "**למען שמך ה' וסלחת לעוני כי רב הוא**". כי הלך בזה לשיטתו שצריך להקדים סור מרע לעשה טוב שהרי הוא עצמו אמר: "**סור מרע ועשה טוב**". וברוב ענוותנותו החזיק עצמו לחוטא, והיה ירא לקיים מצוות ה' טרם שסלח לו הקב"ה עוונותיו, לכן התפלל: "**למען שמך ה' –** אשר משם הוי"ה מוכח שצריך להקדים סור מרע לעשה טוב, ו**סלחת לעוני כי רב הוא**", כי אם לא תסלח לי לא אוכל לעסוק בתורה ומצוות.

ויש לומר בזה פרפרת נאה במה שאנו אומרים לפני קיום כל מצוות עשה: "**לייחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל**", על פי מה שכתוב בפרשת משפטים (שמות כג יד): "**ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו**", ופירש רש"י בשם המכילתא: "**לעשות כל מצות עשה באזהרה, שכל שמירה שבתורה אזהרה היא במקום לאו**".

הרי מבואר כי בכל קיום מצות עשה אנו מקיימים גם מצות לא תעשה של: "**ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו**". על כן לפני כל קיום מצות עשה אנו אומרים: "**לייחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים**", כי על ידי קיום מצות עשה אנו מייחדים אותיות י"ה שבהן תלויות שס"ה לא תעשה, עם אותיות ו"ה שבהן תלויות רמ"ח מצוות עשה ביחודא שלים.

לייחד ד' אותיות השם בשעת המילה

הנה כי כן יאיר לנו להבין דברי התיקוני זוהר, כי מצות מילה רמוזה בפסוק: מי י'עליה לי'נו ה'שמימ'ה - ראשי תיבות מיל"ה וסופי תיבות הוי"ה, שהרי כבר נתבאר כי ממצות מילה מוכח שצריך להקדים סור מרע לעשה טוב, כי הסרת הערלה היא בבחינת סור מרע להחליש כח היצר, ואילו הפריעה היא בבחינת עשה טוב לתוספת קדושה.

נמצא כי על ידי מצות מילה אנו מייחדים את השם הוי"ה, אשר קדמו בו אותיות י"ה שורש הלא תעשה לפני ו"ה שורש המצוות עשה, כדי ללמדנו על עבודת ה' בבחינת סור מרע ועשה טוב, על כן יפה רמז הכתוב: מי י'עליה לי'נו ה'שמימ'ה - ראשי תיבות מיל"ה וסופי תיבות הוי"ה.

ועתה בא וראה כי על פי האמור יומתק להבין מה שכתב הגה"ק רבי יוסף חיים מבבל בעל "בן איש חי" בספר "מלאך הברית" (פרשת לך לך ד"ה זאת ברית) בשם המקובלים, שצריך לייחד בשעת המילה ד' אותיות הוי"ה באופן זה, כי ב' ידים של המוהל שיש בכל אחת מהן ה' אצבעות הם כנגד שתי ההי"ן, הגיד שבו אנו מקיימים מצות מילה הוא בצורת אות ו', ועל ידי שאנו מסירים הערלה מתגלה העטרה שהיא בצורת אות י', הרי לנו יחוד כל ד' אותיות השם הוי"ה.

וזהו ביאור המשנה (שבת קלז:): "**מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל**", כי כשמקיים מצות מילה בלי פריעה מתגלות רק ג' אותיות הו"ה, וכאשר הוא מקיים מצות פריעה מתגלה העטרה שהיא בצורת אות י' להשלים את השם, אבל אם מל ולא פרע ולא השלים את השם הרי זה כאילו לא מל, כי ג' אותיות הו"ה בלי האות י' אינו שם עכדה"ק. ולפי האמור יש לומר הביאור בזה, כי על ידי מצות מילה אנו מקדימים סור מרע לעשה טוב, שהוא יחוד י"ה שורש הלא תעשה עם ו"ה שורש המצוות עשה.

"מצא אשה מצא טוב"

נסיים מאמר זה במה שכתב ה"בני יששכר" (אלול מאמר א אות ג) בלשון קדשו, כי שלמה המלך רמז על חודש אלול בפסוק (משלי יח כב):

"**מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' . עם היות שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, עם כל זה בדרך רמז נראה לי לפרש על חודש אלול... וזהו הנרמז מצא אשה, כשזוכה האדם לבוא לימי אלול שמזלו אשה היינו בתולה, אזי מצא טוב, אזי ידע ויבחין בין טוב [לרע], אזי ויפק רצון מה', היינו הרצון העליון המתגלה בימים ההם לקבלינו בתשובה**".

לפי האמור יש להוסיף תבלין בפירוש הפסוק, ששלמה המלך נתכוון בזה על מה שאמר אביו דוד המלך (תהלים לד יג): "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו". הרי מבואר כי אי אפשר לזכות "לראות טוב" רק על ידי שמקדימים סור מרע לעשה טוב.

אמור מעתה כי זהו פירוש הפסוק: "מצא אשה", כאשר מגיע חודש אלול אשר מזלו בתולה, "**מצא טוב**", אפשר לזכות לבחינת: "**אוהב ימים לראות טוב**", ומפרש ואומר איך אפשר לזכות לכך: "**ויפק רצון מה'**", שיפק הרצון מהשם הוי"ה ברוך הוא שרומז על סור מרע לפני עשה טוב, על ידי שיעבוד עבודה זו בחודש אלול לתקן הכל בסור מרע, כדי שיוכל לעבוד את ה' בחודש תשרי בעשה טוב.